

ГРАМАТИЧНИЙ СТАТУС ТА ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНСТРУКЦІЇ ACCUSATIVUS CUM INFINITIVO В СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Снісаренко І.Є., Леонідов О.С.,

Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

У статті зроблено спробу пояснити природу конструкції Accusativus cum Infinitivo у мові середньоанглійського періоду шляхом аналізу реалізації прихованого суб'єкта дії, вираженої інфінітивом, а також виокремити основну та альтернативні моделі порядку слів у досліджуваній конструкції. Використання окремих положень теорії мінімалізму уможливило відтворити структуру речення з досліджуваною конструкцією з чітко вираженими у ній гіпотаксичними зв'язками між головною й залежною частинами.

Ключові слова: вторинна предикація, піднесення суб'єкта, комплемент, пересув вершини.

В статье сделана попытка объяснить природу конструкции Accusativus cum Infinitivo в языке среднеанглийского периода путем анализа реализации субъекта действия, выраженного инфинитивом, а также выделить основную и альтернативные модели порядка слов в исследуемой конструкции. Использование отдельных положений теории минимализма позволило воссоздать структуру предложения с исследуемой конструкции с четко выраженными в ней гипотаксичными связями между главной и зависимой частями.

Ключевые слова: вторичная предикация, перенос субъекта, комплемент, сдвиг вершины.

The article focuses on the Accusativus cum Infinitivo construction in the Middle English which nature has been explained through the implicit subject raising analysis. The attempt has also been made to distinguish the main and alternative word order models within researched construction in the mentioned period. Some aspects of the Minimalist Theory made it possible to reconstruct the sentence with Accusativus cum Infinitivo construction in which hypotactic relations between principle and subordinate components are vivid.

Key words: secondary predication, subject raising, complement, head movement.

Грамаатичні студії останніх десятиліть переконливо доводять, що інфінітивні конструкції є важливим питанням діахронічної англістики. Функціонування синтаксичних одиниць з інфінітивом в англійській мові та їх розвиток в умовах втрати синтетичних властивостей мови в цілому й дієслова та іменника зокрема вже розглядалися у студіях германістів традиційного напрямку (Ф. Віссер, С. Грінбаум, О. Єсперсен, Б. Мітчелл, Б. Ільш, О. Мороховський, О. Смирницький), однак питання грамаатичної сутності й глибинної побудови нефінітних структур потребує більш детального тлумачення, особливо з урахуванням новітніх синтаксичних розвідок Ноама Хомського та його послідовників (Е. Редфорд, О. Фішер, Р. Фрейдін, Л. Хегман).

Актуальність вивчення інфінітивних конструкцій у діахронії визначається можливістю простежити особливості генерування синтаксичних конструкцій, зокрема, підданої аналізу, на різних етапах становлення мовної системи. **Метою** нашої розвідки є дослідження статусу та структурних особливостей нефінітної конструкції *accusativus cum infinitivo* в середньоанглійській мові з використанням основних положень Програми Мінімалізму.

Середньоанглійський період розвитку англійської мови можна вважати епохою революційних змін у структурі мови. Так, згідно з К. Крікау, середньоанглійська мова тяжіла до спрощення структури і скорочення синтаксичних конструкцій, що виявилось у втраті флексій і розпаді системи відмінків та посприяло розвитку редукованих підрядних речень з інфінітивом замість повноцінного підрядного речення з комплементаризатором *that*, що було характерною рисою мови давньоанглійської [10, с. 16]. Це створило передумови для активного впровадження у мові структур вторинної предикації, у тому числі інфінітивних конструкцій. Структури вторинної предикації характеризуються суб'єктно-предикативним зв'язком між конститuentами у плані змісту; формальною і позиційною взаємозалежністю елементів у плані вираження; імпліцитним вираженням вторинного підмета та експліцитним вираженням вторинного предикативного елемента через неособові форми дієслова [19, с. 7, 25].

В англістиці найчастіше виділяють такі структури вторинної предикації з інфінітивом: об'єктно-предикативна структура (складний додаток), суб'єктно-предикативна структура (складний підмет), предикативна одиниця з

інфінітивом, що вводиться прийменником “for” (for-to-Vinf конструкція), абсолютна предикативна структура.

Інфінітивні структури вторинної предикації залежать від одиниць первинної предикації (предикативного центру головної частини речення) та отримують від них тематичну роль у реченні. Крім того, структури вторинної предикації мають унікальну властивість компресії плану вираження, що відбивається на поверхневій структурі речення та породжує дискусію щодо його статусу.

Дотримуючись поглядів традиційної граматики, М.Я. Блох не вважає речення із вторинною предикацією складним, оскільки воно не наділене двома експліцитно вираженими семантичними центрами (присудки) та двома агентами дії (підмети). На його думку, синтаксична структура з інфінітивною конструкцією є ускладненим простим реченням [18, с. 103].

Власні погляди на тлумачення синтаксичного статусу речення з інфінітивною конструкцією мав О. фон Есперсен. Дослідник запропонував термін «залежний нексус» і назвав ним складний додаток, тоді як терміном «незалежний нексус» він позначав комбінацію підмета з фінітним дієсловом-присудком [8, с. 10]. Погоджуючись із О. фон Есперсеном, П. Свеноніус також використав термін «залежний нексус» та доводив, що речення з інфінітивною конструкцією мають один складний додаток, який комплементує семантику головного дієслова [12, с. 4].

Із точки зору генеративної граматики, речення з інфінітивною конструкцією варто вважати складнопідрядним. Відмінною рисою такого речення є негативний варіант реалізації категорії INFL для підрядної частини. Категорія INFL визначає підрядне речення як фінітне [+Tense] або інфінітивне [-Tense], у якому не відбувається експліцитного узгодження підмета й присудка. Іншою відмінністю нефінітного підрядного речення в генеративній парадигмі є імпліцитна реалізація агента інфінітивної дії. Позиція підмета дії, вираженої інфінітивом у підрядній частині, може лишатися незаповненою на рівні фонетичної форми, проте підмет заповнює позицію агента дії на логічному рівні повідомлення [16, с. 46–47].

У нашому дослідженні, здебільшого орієнтованому на положення генеративної граматики, ми схильні тлумачити речення в межах генеративної парадигми. Застосування методу трансформації дозволяє відтворити речення з інфінітивною конструкцією у вигляді повідомлення з розгорнутою, експліцитною реалізацією агента інфінітивної дії та чітко вираженими гіпотаксичними зв'язками між головною й залежною частинами. Обидва варіанти є еквівалентними за змістом повідомлення. Згідно з гіпотезою уніформітарності, нефінітні речення можуть бути

реінтерпретовані у повноцінні підрядні речення з фінітним дієсловом, тому інфінітивна конструкція може вважатися редукованим підрядним реченням.

Отже, структури вторинної предикації з інфінітивом слід вважати редукованими фінітними підрядними реченнями, а відношення між головними конститuentами інфінітивної конструкції подібні до зв'язків між підметом та присудком у структурі первинної предикації [9, с. 141].

Достатніми для визначення конструкції з інфінітивом акузативно-інфінітивною конструкцією мають бути два факти: головне фінітне дієслово в реченні має бути транзитивним, що створить можливість для його комплементації акузативною номінативною фразою; акузативна номінативна фраза повинна отримувати від інфінітива тематичну роль суб'єкта дії.

У питанні походження й діяхронічного розвитку інфінітивної конструкції *accusativus cum infinitivo* думка О. Фішер є авторитетною. Вченою виокремлено групи транзитивних керівних дієслів, після яких конструкція виникла й розвинулася в давньоанглійській мові: дієслова каузативної й перцептивної семантики, дієслова переконання та очікування [3, с. 93–94]. У середньоанглійському періоді розширилася кількість семантичних груп дієслів, після яких використовувалася акузативно-інфінітивна конструкція: дієслова декларування, говоріння, бажання та розумового сприйняття. Вживання конструкції після таких дієслів могло бути спричинене впливом латинської мови [17, с. 112].

З метою дослідження структури інфінітивних конструкцій типу *accusativus cum infinitivo* нами зроблено спробу виконати такі **завдання**: 1) пояснити імпліцитну реалізацію підмета дії, вираженої інфінітивом, на рівні логічної структури із його експліцитним піднесенням у позицію конститuenta головної частини речення (у випадку акузативно-інфінітивної конструкції — комплемент дієслова) та 2) проаналізувати основний та альтернативні моделі порядку слів у досліджуваній конструкції.

Поява теорії тематичних ролей Н. Хомського і його теорії зв'язування та керування уможливила аналіз та інтерпретацію структури речення, що дозволяє системно представити місце інфінітива, його тематичні і синтаксичні ролі та пояснити його глибинні зв'язки з іншими компонентами речення. Між структурними елементами конкретного речення існують тісні семантичні та синтаксичні зв'язки, кожен із конститuentів речення виконує в ньому логічну та синтаксичну функцію, тобто отримує певну тематичну роль [6, с. 64].

На певному етапі своєї репрезентації дія, виражена інфінітивом, повинна отримати виконавця (тематична роль агенса). Агенс може бути

виражений експліцитно (лексичний підмет) або імпліцитно (незаповнена категорія) [14, с. 316]. У випадку акузативно-інфінітивної конструкції агенс інфінітивної дії одночасно є компонентом головного дієслова в непрямому відмінку [7, с. 22]. Таким чином, іменникова фраза в конструкції *accusativus cum infinitivo* поєднує функції об'єкта вищого (фінітного) дієслова та суб'єкта нижчого (нефінітного) дієслова, а речення містить випадок «об'єкт-контролю», оскільки виконавець інфінітивної дії співвідноситься логічно з об'єктом фінітного дієслова, де й отримує експліцитну реалізацію, лишаючи по собі незаповнену категорію в позиції підмета нефінітного дієслова. Подібне явище можна назвати «піднесенням суб'єкта в позицію об'єкта» (*subject-to-object raising*) [13, с. 245]. За твердженням О. Фішер, піднесення дієслова є продуктивною операцією, що перетворює дві частини складнопідрядного речення (головну й інфінітивну клаузи) на одну. Виникає суб'єктний зв'язок між іменниковою фразою *he profet Samuel* та інфінітивом *to declare* і об'єктний зв'язок між цією ж іменниковою фразою і головним дієсловом *charged* [4, с. 203], як у реченні (1):

(1) He object **charged** be profet Samuel to declare subject vnto them
the lawe (GovEng:111)

Піднесення підмета дії, вираженої інфінітивом, у позицію компонента головного дієслова відкриває вакантну позицію у структурі інфінітивної клаузи, яку заповнює імпліцитний підмет — фонетично порожня категорія PRO. Дієслово — фінітне або не фінітне — асигнує тематичну роль агента дії зовнішньому аргументу в позиції підмета (категорія PRO), подібно до експліцитного підмета. Однак маркування підмета інфінітивної дії відмінком блокується максимальними проєкціями конститuentів. Більше того, нефінітне дієслово не може надавати називний відмінок своєму агенсу через відсутність показників узгодженості та часової форми (-AGR, -T), тому для конститuentів інфінітивної конструкції пропонується поняття структурного відмінка. Ідея структурного відмінка полягає в тому, що будь-яка іменна фраза займає відповідну структурну лауну, де отримує відмінок, типовий для подібної структурної лауни [2, с. 1–5].

Утрата флексій у середньоанглійському періоді призвела до амбівалентності синтаксичних і семантичних зв'язків у реченні та, як наслідок, до відмови від синтетичного устрою мови й фіксації порядку слів [1, с. 162–63], унаслідок якої SOV-модель порядку слів стала маргінальною [14, с. 373]. Після 1300 року інфінітивні

клаузи з VO типом порядку слів почали значно переважати OV-моделі за чисельністю [5, с. 162].

Оскільки середньоанглійська мова вважається мовою SVO-типу, де компоненти тягнуть до позиціонування після дієслова [11, с. 107–109], можемо припустити, що в інфінітивних конструкціях також буде домінувати передпозиція керівного дієслова відносно конститuentів, що утворюють конструкцію *accusativus cum infinitivo*, а також передпозиція інфінітива відносно його внутрішнього компонента. На нашу думку, розгортання конструкції *accusativus cum infinitivo* має відповідати загальним тенденціям розвитку мови із поступовим переходом до єдиного нормативного варіанту синтаксичного оформлення речення (SVO), що буде простежуватися в пам'ятках середньоанглійської мови в діахронічному зрізі.

Тлумачення інфінітивної конструкції як редукованого підрядного речення спонукає до думки про наявність у такому реченні суб'єкта (Si) дії, вираженої нефінітним дієсловом (Inf), який одночасно має слугувати об'єктом-комплементам (Ov) керівного дієслова (V) для семантичної і структурної інтеграції конструкції у логічну модель головної частини речення із підметом (S). Відтак отримуємо комбінацію обов'язкових конститuentів інфінітивної конструкції *accusativus cum infinitivo*, наявність яких є необхідною умовою її реалізації — S, V, Ov/Si, Inf. Факультативно у структурі досліджуваної інфінітивної конструкції може з'являтися комплемент інфінітива (Oi). Такі випадки ми будемо фіксувати лише за умови передпозиціонування компонента відносно нефінітного дієслова, тобто як такі, що порушують наявну в англійській мові того часу тенденцію до SVO-моделі порядку слів.

За результатами дослідження нами виявлено 1 базовий та 15 альтернативних варіантів розташування конститuentів речення з інфінітивною конструкцією *accusativus cum infinitivo* в середньоанглійській мові. Базовий варіант порядку слів у досліджуваній конструкції ($S V O_v / S_i \text{ Inf } O_i$) відповідає загальним тенденціям розвитку середньоанглійської мови та представлений у переважній більшості досліджених речень (96,7 %). Альтернативні варіанти порушують усталені тенденції порядку слів у середньоанглійській мові та характеризуються зміною позицій конститuentів у головній частині речення та в самій інфінітивній конструкції, як показано нижче:

— $S V O_v / S_i \text{ Inf } O_i$ — позиціонування компонента нефінітного дієслова (O_i) перед інфінітивом (Inf) на порушення принципу розташування вершини фрази перед її комплементом (*head-initial phrase*):

(2) *Jube, domine, lorde of love, I pray / Commaunde me well this lesson forto rede* (CoL: 1421–1422).

– **S V Inf O_v/S_i** — переміщення інфінітива (**Inf**) в позицію перед логічним виконавцем дії, вираженої нефінітним дієсловом (S_i):

(3) *And Yvore **made** fle in to the rivere / A large quarter of his scheld, / That never nas atamed in feld* (BevH: 4206–4208).

– **S O_v/S_i V Inf** — порушення єдності підмета (S) й предиката (V) в головній частині речення через зміну позиції комплементу головного дієслова (O_v):

(4) *The Kyng þen sent to Sir Iakes de Harecourt, Capteyn of Harflewe, and hym **comaundit** to delyuer þe toune* (BrutCh: 218).

– **S O_v/S_i V O_i Inf** — розірвання єдності підмета (S) й предиката (V) в головній частині речення комплементом останнього (O_v) з одночасним передпозиціонуванням комплементу інфінітива (O_i):

(5) *Since I you **bade** our supper for to make* (CanT: 227).

– **S Inf O_i O_v/S_i V** — розташування фінітного дієслова (V) після конститuentів залежної інфінітивної конструкції (O_i) та власного комплементу (O_v):

(6) *And for to give him space and audience; / And **bade** our Host he shoulde to him say / That alle we to tell his tale him pray* (CanT: 359).

– **V S O_v/S_i Inf** — ініціальне розташування предиката (V) в головній частині речення (V), що зазвичай має розміщуватися контактено із залежними конститuentами (O_v) для комплементу своєї семантики:

(7) ***Lete** we hit þus stonden & speken of þan kinge* (LBrut: 397).

– **V S O_v/S_i O_i Inf** — ініціальне розташування предиката (V) одночасно з порушенням принципу розташування комплементу (O_i) після вершини фрази (**Inf**) в інфінітивній конструкції:

(8) ***Bad** he non us water to fett, / Ne fro brigge to bere the mete* (HavD: 939–940).

– **O_v/S_i S V Inf** — винесення імпліцитного підмета інфінітивної дії (S_i) в ініціальну позицію в реченні:

(9) *For every tree that he **maketh** fall, / Out of the erthe, an hundred aryse shall* (BGG: 233–236).

– **O_v/S_i V S Inf** — винесення імпліцитного підмета інфінітивної дії (S_i) в ініціальну позицію в реченні одночасно із зміною порядку слів у предикативній лінії підмета й предиката:

(10) *Utlawes and theves **made** he bynde, / Alle that he michte fynde* (HavD: 41–42).

– **O_v/S_i O_i (S) V Inf** винесення логічного підмета інфінітивної дії (S_i) в ініціальну позицію в реченні одночасно із позиціонуванням комплементу інфінітивної семантики (O_i) перед

предикативною лінією головної частини речення з імпліцитно вираженим підметом:

(11) *Some drop of pity, through thy gentleness, / Upon us wretched women **let** now fall* (CanT:21).

– **O_v/S_i S V O_i Inf** — винесення імпліцитного підмета інфінітивної дії в ініціальну позицію в реченні одночасно з порушенням принципу розташування вершини фрази (**Inf**) перед її внутрішнім аргументом (O_i) в інфінітивній конструкції:

(12) *A spere he **let** to him glide / And smot the dragoun on the side* (BevH: 2774–2775).

– **Inf S V O_v/S_i** — інфінітивний елемент конструкції (**Inf**) перебуває в ініціальній позиції, що порушує обмеження на можливі переміщення вершини інфінітивної фрази:

(13) *And for to sing they **pained** hem both as sore / as they had do of all the day before* (AsL: 448–449).

– **Inf O_i S V O_v/S_i** — в ініціальну позицію в реченні винесено не лише нефінітне дієслово (**Inf**), а й його комплемент (O_i):

(14) *the kyng wolde wete how many hadde vnder take the queste of the holy grayle / and to accompte them he **praid** them alle* (MorArt: 255).

– **Inf O_i S V O_v/S_i** — розміщення в ініціальній позиції в реченні нефінітного дієслова (**Inf**) з комплементом (O_i) одночасно з передпозиціонуванням комплементу:

(15) *Tyme of avysement to have I **pray** yow* (StKath: 234).

– **O_i V O_v/S_i S Inf** — використання в ініціальній позиції в реченні комплементу інфінітива одночасно з інверсією підмета й присудка в головній частині речення і контактним розташуванням у постпозиції акузативного комплементу фінітного дієслова:

(16) *And all this **made** me Gawein for to do, that ye here se* (PrMer: 357–359).

З точки зору традиційної граматики, названі альтернативні моделі порядку слів в інфінітивних конструкціях не відповідають правилам синтаксичної організації середньоанглійської мови. З позицій трансформаційної граматики, зазначені моделі містять суттєві розбіжності між організацією логічної форми висловлювання та його фонетичною формою й порушують правило правостороннього розгортання синтаксичних структур та правило ініціального розташування вершини фрази в англійській мові. Розглянемо речення (17):

(17) *Tyme of avysement to have I **pray** yow* (StKat: 234).

Головне дієслово в реченні *pray* є вершиною дієслівної фрази, що накладає обмеження на позиціонування його комплементу і відкриває для останнього місце в постпозиції.

Подібна організація конститuentів сприяла б успішній тема-рематичній організації висловлювання із правостороннім розгортанням синтаксичної структури, а розташування головного дієслова в ініціальній позиції відносно комплемента не порушувало б обмеження на пересув вершини фрази (*Head Movement Constraint*). Згідно із зазначеним обмеженням, *to have* як вершина дієслівної фрази не повинна переміщуватися далі наступної вершини в дериваційній схемі речення, яка розміщена у вузлі узгодження внутрішнього аргумента *tyme of avyement* з керівним інфінітивом *to have* (умова локальності пересуву), адже це ускладнить розуміння висловлювання. Подібний пересув вершини порушить і вимогу до збереження структури висловлювання (*structure preservation requirement*) [15, с. 131].

Таким чином, ми дійшли висновку, що розглянуті моделі альтернативного порядку слів у реченнях із конструкціями *accusativus cum infinitivo* порушують низку норм процесу деривації висловлювання, а також не відповідають ustalеним моделям розташування конститuentів у середньоанглійській мові.

Обстеження 42 текстів середньоанглійської мови дозволило виявити 2848 прикладів конструкцій із традиційним для середньоанглійської мови SVO-типом порядку слів, що був виражений у моделі $S V O_v / S_i \text{ Inf } O_i$ інфінітивної конструкції. Інші моделі порядку слів спостерігаються лише у 3,3 % досліджених нами конструкцій. Вартує уваги тенденція до поступового зменшення кількості речень із девіантними моделями порядку слів у текстах XIII–XV століть. Так, альтернативні моделі порядку слів були реалізовані в 14,2 % конструкцій XIII ст., у 7,2 % конструкцій XIV ст. та у 2,2 % речень із *accusativus cum infinitivo* у XV ст. Закономірне зменшення питомої ваги конструкцій із нетиповими варіантами синтаксичної організації наочно демонструє тенденцію до впровадження чітких мовних норм у середньоанглійському періоді, що видно з Табл. 1:

Альтернативні моделі порядку слів передбачають більшу варіативність організації речення з інфінітивною конструкцією. Можна припустити,

що більше відхилень від нормативного типу порядку слів спостерігається в поетичних текстах, де зміни в розташуванні основних конститuentів речення сприяють оптимальній реалізації метрики вірша. На нашу думку, синтаксис поезії є більш архаїчним за синтаксис прозових творів, що має підтвердитися порядком слів у частинах складнопідрядного речення.

За результатами дослідження, альтернативні моделі порядку слів відтворені в 77 конструкціях *accusativus cum infinitivo* у поетичних текстах і лише в 20 конструкціях, вибраних із прозових текстів. При цьому, якщо частка подібних конструкцій у прозових текстах XIV ст. становила 45 % від загальної кількості прикладів з альтернативними моделями порядку слів, то вже у XV ст. вона зменшилася до 20 %, а в поетичних текстах — зросла з 55 % до 80 %. Вважаємо, що це свідчить про більш швидке розповсюдження норм писемної англійської мови (впровадження SVO-типу порядку слів) саме у прозових текстах, на відміну від менш нормативних поетичних текстів.

Наведені вище дані свідчать про те, що в середньоанглійській мові поступово зникали альтернативні моделі синтаксичної організації конструкцій *accusativus cum infinitivo* і натомість зростала кількість речень із базовою $S V O_v / S_i \text{ Inf } O_i$ моделлю, хоча в поетичних текстах ці процеси відбувалися повільніше.

Таким чином, інфінітивна конструкція *accusativus cum infinitivo* як структура вторинної предикації характеризується інтенсивним розвитком у середньоанглійському періоді, що відбувався у відповідності до загальних тенденцій розвитку тогочасної мовної системи. Наявність логічного підмета дії, вираженої інфінітивом, у структурі досліджуваної конструкції дозволяє вважати її редукованим підрядним реченням, що входить до складної поліпредикативної структури. Досліджувана конструкція інтегрується до структури речення через «об'єкт-контроль», де агент інфінітивної дії одночасно є комплементом фінитного дієслова в реченні. Із впровадженням в англійській мові VO-типу порядку слів базовим варіантом порядку слів у конструкції

Таблиця 1.

ЗМІНИ У ВИКОРИСТАННІ ОСНОВНОЇ ТА АЛЬТЕРНАТИВНИХ МОДЕЛЕЙ ПОРЯДКУ СЛІВ В ІНФІНІТИВНИХ КОНСТРУКЦІЯХ XIII–XV СТ.

	осн.	%	альт.	%	Усього
XIII ст.	133	85,8	22	14,2	155
XIV ст.	257	92,8	20	7,2	277
XV ст.	2458	97,8	55	2,2	2513
Загальний показник	2848	96,7	97	3,3	2945

accusativus cum infinitivo став **S V O_v/S_i Inf O_i**, який був зафіксований нами в 96,7 % досліджених речень. Частотність уживання альтернативних моделей структурної організації інфінітивних конструкцій зменшилася до 2,2 % у XV ст. та залежала від жанрової приналежності тексту.

Подальші розвідки функціонування досліджуваної конструкції, на наш погляд, вдало вкласти-муться у історичну площину новоанглійського періоду, коли становлення літературної норми, а з нею і граматичного устрою, стало невідворотнім.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Baugh A.C.* A History of the English Language / A.C. Baugh, Th. Cable. — L. : Routledge; Taylor & Francis Group, 2005. — Fifth Edition. — 447 p.
2. *Cecchetto C.* Consequences of the Analysis of Latin Infinitival Clauses for the Theory of Case and Control / C. Cecchetto, R. Oniga // *Lingue e Linguaggio*. — 2002. — Vol. 1. — P. 151–178.
3. *Fischer O.* The fortunes of the Latin-type accusative and infinitive construction in Dutch and English compared / Olga Fischer // *Trends in Linguistics. Studies and Monographs*. — Berlin; N.Y. : Mouton de Gruyter. — 1994. — Vol. 73. — P. 91–134.
4. *Fischer O.* The origin and spread of the Accusative and Infinitive construction in English / Olga Fischer // *Folia Linguistica Historica*. — 1989. — Vol. VIII, № 1–2. — P. 143–217.
5. *Fischer O.* The Syntax of Early English / O. Fischer, A. van Kemenade, W. Koopman, W. van der Wurff. — Cambridge University Press, 2004. — 341 p.
6. *Hale K.* On argument structure and the lexical expression of syntactic relations / K. Hale, S. J. Keyser // *Current Studies in Linguistics*. — Cambridge (Mass.) : The MIT Press. — 1993. — Series 20. The View from Building. — P. 53–109.
7. *Jeffers R.J.* Remarks on Indo-European Infinitives / R.J. Jeffers // *Language*. — 1975. — Vol. 51. — № 1. — P. 133–148.
8. *Jespersen O.* A Modern English Grammar on Historical Principles / Otto Jespersen. — L. : George Allen & Unwin LTD, 1949. — Vol. 1. — Part II. Syntax. — 512 p.
9. *Koster J.* On the Constituency of Infinitives / J. Koster, R. May // *Language*. — 1982. — Vol. 58. — № 1. — P. 116–142.
10. *Krickau C.* Der Accusativ mit dem Infinitiv in der Englischen Sprache, besonders im Zeitalter der Elisabeth: Ph.D. dissertation / C. Krickau. — Göttingen : University of Göttingen. — 1877.
11. *Roberts I.* Diachronic Syntax / Ian Roberts. — New York : Oxford University Press, 2007. — 508 p.
12. *Svenonius P.* Dependent Nexus, Subordinate Predication Structures in English and the Scandinavian Languages: a doctoral dissertation in linguistics / Peter Svenonius. — Tromsø: University of Tromsø, 1994.
13. *The Cambridge History of the English Language. Volume 1. The Beginnings to 1066* / Edited by Hogg R. — Cambridge : Cambridge University Press, 2005. — 588 p.
14. *The Cambridge History of the English Language. Volume 2. 1066–1476* / Edited by N. Blake. General editor Richard M. Hogg. — Cambridge : Cambridge University Press, 2002. — 676 p.
15. *Travis L.* Parameters and Effects of Word Order Variation: Dissertation / Massachusetts Institute of Technology / Lisa deMena Travis. — Cambridge (Mass.) : The MIT Press. — 1984.
16. *Watts R.J.* On Infinitival Complement Clauses / Watts R.J. // *Studia Anglica Posnaniensia*. — 1983. — Vol. 16. — P. 45–69.
17. *Zeitlin J.* The Accusative with Infinitive and Some Kindred Constructions in English / Jonathan Zeitlin. — 1908. — 170 p.
18. *Блох М.Я.* Теоретическая грамматика английского языка : Учеб. (на англ. яз.) — 4-е изд., испр. / М.Я. Блох. — М. : Высш. шк., 2003. — 423 с.
19. *Бродович О.И.* Структуры со вторично-предикативной связью между элементами в современном английском языке: Автореф. дис. ... канд. филол. наук (663) / Ольга Игоревна Бродович. — Л., 1972. — 27 с.